

BLOGI

Euroalueen maksaminen yhtenäistyy

14.8.2014 • BLOGI • KARI KEMPPAINEN

Elokuun ensimmäistä päivää vietettiin Suomessa tälle kesälle tyypillisissä helteissä, ja maksujen suorittaminen kaupoissa, kioskeissa, toreilla ja internetissä tapahtui totutun jouhevasti. Emme kiinnittäneet maksamiseen ja sen sujuvuuteen sen suurempaa huomiota, sillä olemme tottuneet luotettavaan ja tehokkaaseen maksujen välitykseen.

Eurooppalaisella tasolla tarkasteltuna 1.8.2014 oli kuitenkin merkittävä virsitanpylväs matkalla kohti aidosti yhtenäisiä eurooppalaisia maksupalvelumarkkinoita. Tällöin päättyi Euroopan parlamentin ja neuvoston määrittelemä aikaraja euromaiden siirtymiselle yhtenäiseen euromaksualueeseen (SEPA, Single Euro Payments Area). Alustavien tietojen mukaan siirtymä sujui hyvin eikä suurempia ongelmia esiintynyt. Suomessa SEPA-siirtymä toteutettiin jo tammikuun 2014 lopussa.

SEPA on ollut monella tapaa merkittävä hanke. Se on muuttanut ja yhdenmukaistanut eurooppalaisia vähittäismaksamisen käytäntöjä. Euroopan keskuspankin (EKP) mukaan SEPA-tilisiirtojen ja -suoraveloitusten käyttöön otto euroalueella on ollut yksi suurimpia rahoitusmarkkinoiden yhdentymishankkeita koko maailmassa. Näillä yhdenmukaistetuilla SEPA-maksutavoilla suoritetaan nyt yli 2 miljardia maksua kuukaudessa.

SEPA vie eteenpäin eurooppalaisten rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä, kun euromääräiset maasta toiseen suoritettavat tilisiirrot ja suoraveloitukset helpottuvat. Maantieteellisten ”maksamisrajojen” poistuessa kuluttajien ja yritysten valintamahdollisuudet monipuolistuvat ja kilpailu maksupalveluntarjoajien välillä kiristyy. Tehokkuushyödyt ovat merkittäviä kokonaistaloudellisestikin.

SEPA on ollut pitkä projekti, jonka alkutahdit lyötiin jo vuosituhaten vaihteessa samoihin aikoihin euroseteleiden ja kolikoiden käyttöönoton kanssa. Mittasuhteiltaan SEPA-hanke on ollut laaja, sillä yhtenäinen euromaksualue

kattaa tällä hetkellä 34 Euroopan maata: kaikki EU-maat, Islannin, Liechtensteinin, Monacon, Norjan, San Marinon ja Sveitsin. Euroalueella SEPA-tilisiirrot ja -suoraveloitukset on jo otettu käyttöön, ja siirtymäaika euroalueen ulkopuolisille maille päättyy lokakuussa 2016.

Haasteita kansallisten maksutapojen ja -käytäntöjen yhteensovittamiselle on riittänyt. Polku on ollut paikoin kivikkoisen, ja kehitystä vauhdittamaan on tarvittu myös lainsäädäntöä. Eurooppalaisten maksupalveluntarjoajien työ yhteisten standardien kehittämiseksi on ollut hankkeen keskiössä, ja ilman heidän ponnistelujaan sitä ei olisi saatu vietyä eteenpäin.

Eurojärjestelmä, EKP ja euroalueen maiden kansalliset keskuspankit ovat edistäneet SEPA-maksutapojen kehittämistä ja käyttöönottoa sekä julkaisujensa että perustamiensa yhteistyöelimien kautta. SEPA-valmistelujen yhteydessä käynnistettyä yhteistyötä jatkamaan on perustettu joulukuussa 2013 euromaksualueen vähittäismaksuneuvosto (Euro Retail Payments Board, ERPB), joka kokoaa yhteen maksupalveluiden käyttäjät, tarjoajat sekä viranomaiset Euroopan tasolla. Samanaikaisesti käynnistettiin myös Suomen Pankin perustaman maksuneuvoston toiminta. Maksuneuvosto on kansallinen vastinpari ERPB:lle sekä foorumi koko yhteiskunnan kannalta tehokkaiden maksamisratkaisujen kehittämiseen.

Luotettavien ja tehokkaiden maksutapojen ylläpitäminen ja kehittäminen vaativat jatkuvaa työtä. Nyt euroalueella saavutettu SEPA-virstanpylväs on merkittävä: ensimmäistä kertaa tilisiirtoja ja suoraveloituksia voidaan välittää samoilla standardeilla koko alueella. Työsarkaa kuitenkin vielä riittää muun muassa korttimaksamisen, e-laskutuksen sekä internetkaupan maksamisen alueilla. Lisäksi talouden digitalisoitumisen luomia mahdollisuuksia on hyödynnettävä mahdollisimman laajasti ja maksaminen on kytkettävä saumattomasti yhteen sähköisen asioinnin kanssa.

Yllä mainitut yhteistyöelimet, ERPB sekä maksuneuvosto, voivat omalta osaltaan olla tässä työssä avuksi kokoamalla yhteen maksupalveluiden käyttäjien ja tarjoajien sekä viranomaisten näkemykset ja mahdollistamalla avoimen keskustelun ja ajatustenvaihdon. Näin maksamisen kitkatekijöitä saadaan pienennettyä ja yhtenäistä maksualueutta muokattua entistäkin paremmaksi.

KIRJOITTAJA

Kari Kemppainen

Ekonomisti rahoitusmarkkina- ja tilasto-osaston
yleisvalvontatoimistossa

Kari.Kemppainen (at) bof.fi

AVAINSANAT:

- EKP
- Euroalue
- Maksaminen
- Maksujärjestelmät